

Notat

Nedtagning af effektbelysningsanlæg i 2024

Resumé

Teknik- og Miljøudvalget orienteres om ni defekte effektbelysningsanlæg, som Teknik- og Miljøforvaltningen nedtager fra efteråret 2024 og frem. Hvis Teknik- og Miljøudvalget ønsker nye løsninger med effektbelysningsanlæg til lokationer, hvor defekte anlæg nedtages, kan finansiering henvises til forhandlingerne om Budget 2025.

Sagsfremstilling

Effektbelysningsanlæg 2023

Teknik- og Miljøudvalget blev den 27. juni 2023 orienteret om, at Teknik- og Miljøudvalget én gang årligt vil blive orienteret om eventuelle defekte effektbelysningsanlæg, som Teknik- og Miljøforvaltningen vil nedtage i efteråret, når Københavns Kommunes budget for det kommende år er vedtaget, jf. bilag 2. Finansiering af nye effektbelysningsløsninger til lokationer, hvor effektbelysnings nedtages, kan henvises til budgetforhandlingerne.

I orientering indgik desuden, at Teknik- og Miljøforvaltningen ville nedtage 20 defekte effektbelysningsanlæg i efteråret 2023. Status i april 2024 er, at anlæggene ved syv lokationer er nedtaget. Anlæg ved to til tre lokationer vil ikke blive nedtaget af hensyn til den særlige belægning, de er installeret i. De resterende anlæg forventes nedtaget i løbet af 2024.

Effektbelysningsanlæg 2024

Teknik- og Miljøforvaltningen har identificeret ni effektbelysningsanlæg, som forvaltningen vil nedtage fra efteråret 2024 og frem. De ni effektbelysningsanlæg er enten udtjente eller helt eller delvist defekte som følge af en række årsager, fx skadet kabelføring, vandskade, udfaset lyskilder mv. Se bilag 1 for en oversigt over de ni udtjente eller defekte effektbelysningsanlæg. I bilaget fremgår også Teknik- og Miljøforvaltningens begrundelse for nedtagning af hvert enkelt effektbelysningsanlæg samt forvaltningens fremadrettede anbefaling for anlæggene.

Fælles for de ni belysningsanlæg er, at lyskilderne er udfaset og ikke kan anskaffes længere. Nogle af effektbelysningsanlæggene er kun delvist defekte på nuværende tidspunkt og vil blive nedtaget, når en større del af lyskilderne er udtjente. Det er forvaltningens forventning, at de endnu funktionelle, men udfasede lyskilder vil ophøre med at virke indenfor et år. Fælles for effektbelysningsanlæggene er også, at reetablering ikke er mulig inden for den eksisterende driftsramme.

09-04-2024

Sagsnummer i F2
2024 - 5064

Dokumentnummer i F2
129285

Sagsnummer i eDoc
2024-0084958

Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold

Islands Brygge 37
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Teknik- og Miljøforvaltningen anbefaler, at der etableres ny effektbelysning ved følgende fem lokationer:

- Holmbladsgade
- Nordvestparken
- Nørrebroparken
- Sankt Hans Torv
- Ved Stranden (Agnete og havmanden)

Etablering af nye anlæg forudsætter, at der henvises finansiering til forhandlingerne om Budget 2025.

Forvaltningen anbefaler, at effektbelysningsanlæggene nedtages, og at der ikke etableres nye anlæg ved følgende fire lokationer:

- Frederiksborgvej 153
- Havneparken
- Husum Torv
- Øresundsvej/Kirkegårdsvej

Baggrund om effektbelysning

I forbindelse med anlægsprojekter etableres fra tid til anden effektbelysningsanlæg. Effektbelysning er supplerende belysningskilder, der som udgangspunkt ikke bidrager til grundbelysningen, men i stedet anvendes til at fremhæve eller give en lokation særegne kendetegn. Som eksempler kan nævnes belysningen af Absalonstatuen på Højbro Plads, facadebelysningen af tårnet på Vor Frelser Kirke og kunstbelysningen under broen ved Sjælør Station.

Effektbelysning adskiller sig fra almindelig gadebelysning og har bl.a. en begrænset levetid sammenholdt med andre belysningstyper i det offentlige rum. Størstedelen af effektbelysningsanlæggene i København består af unikke specialarmaturer, som det efter få år ofte ikke er muligt at erstatte med lignende løsninger. Det skyldes bl.a. den teknologiske udvikling på området, der gennem tiden har medvirket til, at der er opsat mange forskellige løsninger på tværs af byen.

Det kan i forlængelse bemærkes, at Teknik- og Miljøforvaltningen har udarbejdet et administrationsgrundlag for effektbelysning, der fremadrettet skal anvendes af forvaltningen og af kommunens eksterne rådgivere og entreprenører i forbindelse med anlægsprojekter i byen. Administrationsgrundlaget udstikker retningslinjer og rammer for effektbelysning i Københavns Kommune inden for etablering, drift og nedtagning. Med administrationsgrundlaget strukturerer og forbedrer forvaltningen mulighederne for brugen af effektbelysning i Københavns Kommune, herunder krav til levetid, valg af armaturer mm.

Politisk handlerum

Det kan besluttes at henvise finansiering af nye løsninger med effektbelysning ved lokationer, hvor defekte anlæg nedtages, til forhandlingerne om Budget 2025. Der kan henvises finansiering af ny effektbelysning for samtlige, udvalgte eller blot en enkelt lokation.

Videre proces

Teknik- og Miljøudvalget er siden 2023 en gang årligt blevet orienteret om effektbelysningsanlæg, som Teknik- og Miljøforvaltningen vil nedtage. Når Teknik- og Miljøforvaltningen er orienteret, påbegynder Teknik- og Miljøforvaltningen nedtagning af de ni defekte effektbelysningsanlæg. Af hensyn til forhandlingerne om Budget 2025 påbegyndes nedtagningen tidligst i efteråret 2024.

Peter Højer
Vicedirektør

Bilag 1 - Nedtagning af effektbelysning 2024

05-04-2024

Sagsnummer I F2
2024 - 5064

Dokumentnummer i F2
129285

Sagsnummer eDoc
2024-0084958

Mobilitet, Klimatilpasning og
Byvedligehold

Islands Brygge 37
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Indholdsfortegnelse

Frederiksborgvej nr. 153 (ved Bispebjerg Parkallé)	3
Havneparken (ved Islands Brygge)	4
Holmbladsgade.....	5
Husum Torv	7
Nordvestparken "Stjerneparken" (tæt ved Stærevej/Ørnevej) og Hulgårdsplads.....	8
Nørrebroparken.....	11
Sankt Hans Torv.....	13
Ved Stranden (Agnete og havmanden)	14
Øresundsvej/Kirkegårdsvej (på hjørnet)	15

Frederiksborgvej nr. 153 (ved Bispebjerg Parkallé)

Kort: Uplight er den grønne prik inde i det grønne areal. Lyser på fugle-statue.

Billede af armatur:

Uplight i jord - 1 stk., Lyskilde: Kompakt lysstofrør

Funktion: Effektbelysning på statue i park.

Installationsdato: 2008.

Begrundelse for nedtagning: Lyskilden er udfaset, og derfor kan armaturet ikke driftes længere. Armaturet lukker ikke helt tæt, så der kommer let myrer ind, og der ligger jord i armaturet.

Forvaltningens anbefaling: Det anbefales, at denne uplight nedlægges.

Politisk handlerum: Ny belysning på skulpturen kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. En nedgravet løsning vil ikke være mulig, da løsningen ikke er driftsbar. En ny belysningsløsning er estimeret til at koste ca. 200.000-700.000 kr.

Havneparken (ved Islands Brygge)

Kort: Effektbelysningen er de grønne prikker

Billede af armatur:

Vægophængt armatur – 44 stk., Lyskilde: Kompakt Lysstofrør

Funktion: Udelukkende effektbelysning. Der er anden grundbelysning i Havneparken.

Installationsdato: 2001.

Begrundelse for nedtagning: Armaturer er af ældre dato. Lyskilden er udfaset og kan ikke fås længere.

Forvaltningens anbefaling: Det anbefales, at væglamper nedtages.

Politisk handlerum: Opsætning af ny belysning på væg kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. Der vil være tale om et nyt belysningskoncept. Renovering af væglamper er estimeret til at koste 0,8-1,8 mio. kr., hvor et nyt belysningskoncept er estimeret til ca. 2-3 mio. kr. alt efter omfang.

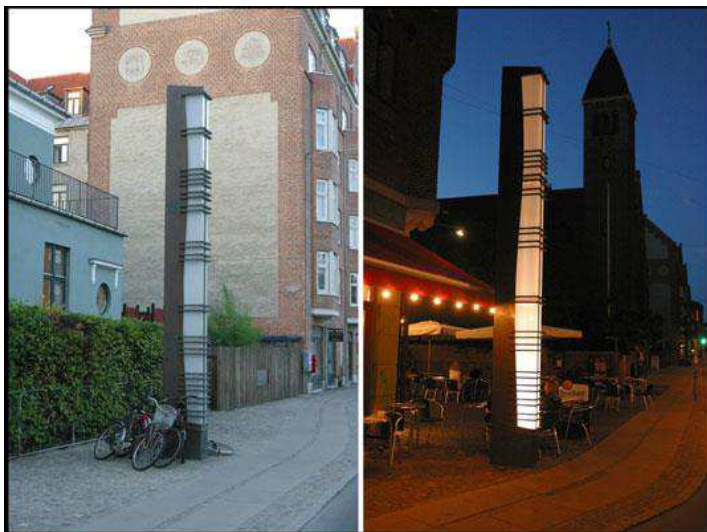
Holmbladsgade

Effektbelysningen på Holmbladsgade består af to belysningselementer.

Billede af armaturer:

Effektbelysning på husfacader – 48 stk., Lyskilde: lysstofrør PL-T.

Lyssøjler (ved Bremensgade og ved Jentelandsgade) – 4 stk, lyskilde: Metalhalogen.

Funktion: Udelukkende effektbelysning. Der er grundbelysning på Holmbladsgade udover de nævnte armaturer

Installationsdato: 2003.

Begrundelse for nedtagning: Der er tale om dyre specialarmaturer, som ikke produceres længere og derfor vil skulle specialfremstilles. Belysningsarmaturer på facader hænger på gæsteprincip, som kan give en meromkostning ved ombygninger og renoveringer af bygninger.

Lyssøjlerne anvender også en kompleks styring, hvor hardware også er af ældre dato. Reetablering vil kræve en større ombygning.

Forvaltningens anbefaling:

Armaturer på husfacader: Det anbefales, at armaturerne nedtages, når de er defekte og kræver et helt nyt armatur for at opretholde driften af dem. Når et større antal armaturer er defekte, anbefales

det, at alle nedtages. Når lyskilden ophører med at virke, kan forvaltningen ikke opretholde driften. Det er forventningen, at dette vil ske indenfor 1-2 år.

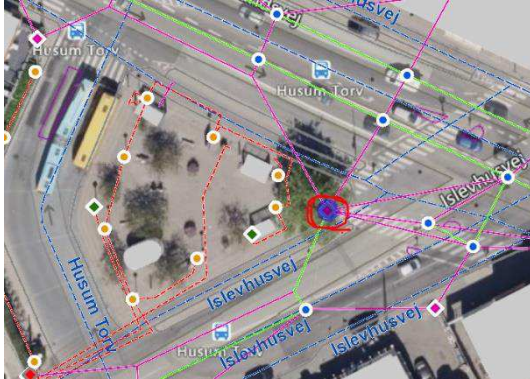
Lyssøjle - 2 stk. ved Bremensgade: Det anbefales, at finansiering til ombygning af lyssøjlerne, som har en kunstnerisk karakter, henvises til forhandlingerne om Budget 2025. Det vil kræve en større specialombygning af belysningsløsningen inkl. styring.

Politisk handlerum: Ombygning og opgradering af de vægophængte armaturer og/eller lyssøjlerne kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. De vægophængte armaturer vil muligvis kunne få ombygget deres lyskilde, så det kun er denne del der skiftes. Ombygning af de væghængte armaturer er estimeret til at koste 1,5-3 mio. kr. Ombygning af lyssøjlerne er estimeret til at koste 0,8-1,5 mio. kr. Et helt nyt belysningskoncept for Holmbladsgade kan ligeledes henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. Dette er estimeret til at koste 3,5-7 mio. kr. alt efter omfang.

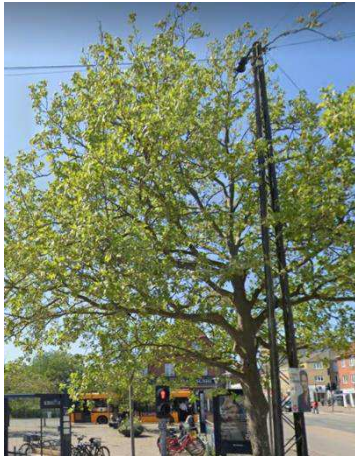
Husum Torv

Effektbelysningen består af farvet lys på træ.

Kort: Spots er monteret på gittermast, som er markeret med en rød ring på kortet.

Billede af armatur:

Farvet lys på træ - 2 stk. Lyskilde: Metalhalogen

Funktion: Effektbelysning. Der er anden grundbelysning på Husum Torv og vejene omkring.

Installationsdato: 2012.

Begrundelse for nedtagning: Lyskilden metalhalogen er udfaset. Spots kan derfor ikke længere driftes, når lyskilden går ud næste gang, hvilket forventes at ske indenfor 1-2 år.

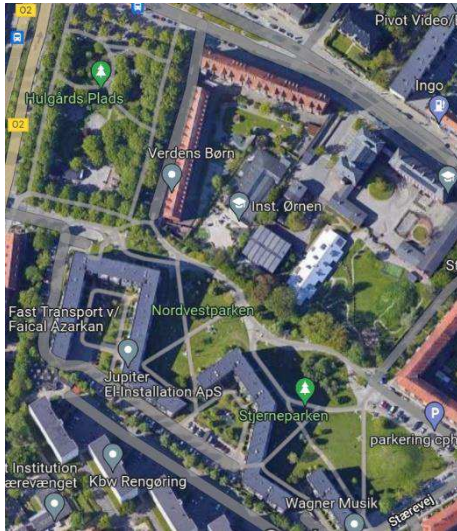
Forvaltningens anbefaling: Det anbefales, at spots nedtages, når lyskilden går ud.

Politisk handlerum: Ny effektbelysning på træ og/eller helhedsorienteret lyskoncept for hele pladsen kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. Genopretning af eksisterende løsning med lys på træ er estimeret til ca. 70.000-100.000 kr., hvor et nyt lysprojekt for pladsen er estimeret til 1,7-3 mio. kr. alt efter omfang.

Nordvestparken "Stjerneparken" (tæt ved Stærevej/Ørnevej) og Hulgårdsplads

Effektbelysningen består af gobo-spots, som viser stjerner på belægningen, og parken er derfor også kendt som "Stjerneparken". Byrumsinventar er også formgivet som stjerner. Nogle spots er med farver og belyser træer. Almindelige spots med hvidt lys udgør grundbelysningen på stierne i Nordvestparken. Belysningskonceptet forsætter også igennem den østlige side af Hulgårdspar-ken/Hulgårdsplads og slutter oppe ved Frederikssundsvej.

Kort:

Billede af armatur:

Gobo-spot på orange-stribet mast - Giver stjerne mønster. 18 stk. Lyskilde: Metalhalogen
 Farvet spots på mast - 72 stk. Lyskilde: Metalhalogen

Funktion: Gobo-spots og farvet spots er udelukkende effektbelysning. Der sidder almindelige spots med hvidt lys på masterne, som udgør grundbelysningen på stierne i parken.

Installationsdato: 2010.

Begrundelse for nedtagning: Lyskilder er udfaset og produceres ikke længere. Dvs. at i takt med at armaturerne går ud, kan de ikke længere holdes i drift. Det forventes, at alle lyskilder går ud indenfor 1-2 år.

Forvaltningens anbefaling: Det anbefales, at belysningsarmaturerne udskiftes til nye, da belysningen understøtter parkens identitet og særlige karakter. Belysningskonceptet kan udføres med nye LED- armaturer. Dette vil også give en energibesparelse.

Politisk handlerum: Udskiftning af lysarmaturer kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. Herved kan det nuværende lyskoncept ønskes beholdes. Renovering af eksisterende løsning er estimeret til at koste ca. 2-3 mio. kr., hvor et nyt belysningskoncept er estimeret til ca. 4-7 mio. kr. alt efter omfang.

Nørrebroparken

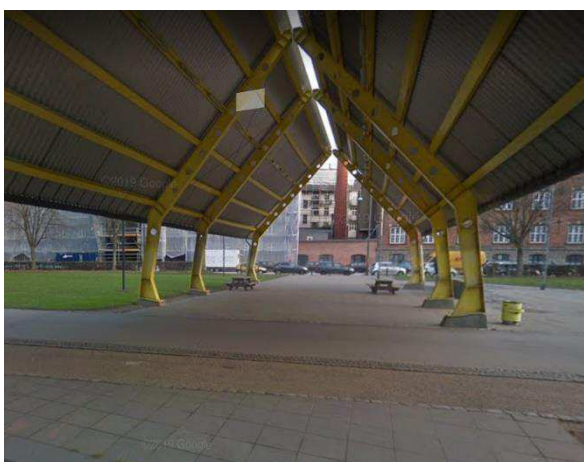
Det drejer sig om strækningen fra Nørrebrogade til Jagtvej samt et par lignende master på Steffansgade. Effektbelysningen understøtter områdets identiteten (flyvelandeplass). Effektbelysningen består af to elementer.

Billede af armatur:

Lysende flade på gittermast - 108 stk. Lyskilde: Lysstofrør.

Rød top på gittermast - 47 stk. Lyskilde: lysstofrør PL.

Belysning monteret på tagkonstruktion - 24 stk. pr. overdækning, 2 overdækninger i alt i parken - dvs. 48 stk i alt. Lyskilde: Lystofrør.

Funktion: Gittermasterne er effektbelysning. Belysning i tagkonstruktion er effektbelysning, men udgør også grundbelysning på pladsen under tagkonstruktion. Der er anden stibelysning i parken, som udgør grundbelysning.

Installationsdato: 2007.

Begrundelse for nedtagning: Lysstofrør er udfaset, og derfor kan de eksisterende løsninger ikke driftes længere, men vil kræve en udskiftning af armatur til LED, når lyskilden går ud. Der er meget hæværk i området, og især ledninger bliver klippet over.

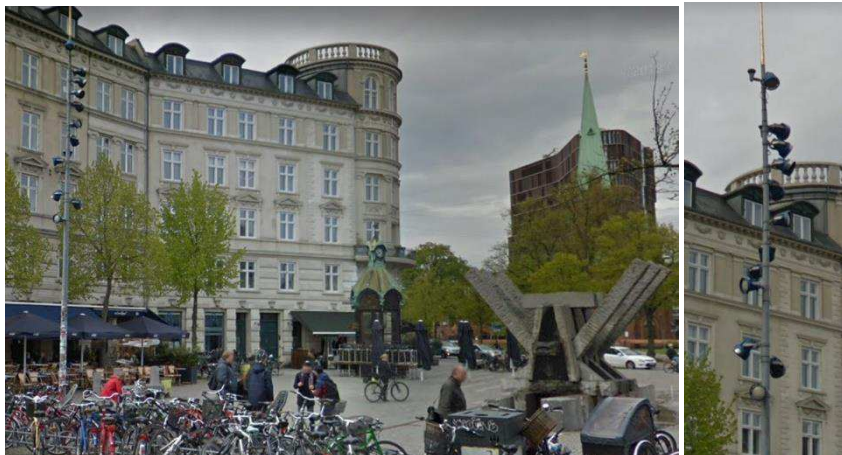
Forvaltningens anbefaling: Det anbefales, at effektbelysningen i form af gittermasterne nedtages. Ved den nuværende løsning kigger man direkte ind i en lysende flade. Dette kan blænde, forstyrre nattesyn og giver meget spildlys ud i parken. Hvis der ønskes ny effektbelysning i parken igen, anbefales det, at der findes en belysningsløsning, som ikke blænder, og som har mindre spildlys, som kan genere parkens dyreliv, men som fortsat understøtter parkens identitet. Forvaltningen kan inden for egen ramme genoprette lys under tagkonstruktionen, hvor antallet af armaturer mindskes, således lysniveauet tilpasses til omgivelser. I dag er der meget lys under tagkonstruktioner.

Politisk handlerum: Udskiftning af belysning på gittermaster og under tagkonstruktion til en tilsvarende løsning med LED teknologi, samt helt nyt belysningskoncept for parken kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. Renovering af eksisterende løsning er estimeret til at koste ca. 2,5-4 mio. kr., hvor et nyt belysningskoncept er estimeret til ca. 4-7 mio. kr. alt efter omfang.

Sankt Hans Torv

Effektbelysningen består af spots på pladsen og spots på springvandet på Sankt Hans Torv. Alle spots er monteret på en enkelt mast.

Billede af armatur:

Spots på mast – 12 stk. Lyskilde: Glødelampe, 300W.
Små spots på mast – 2 stk. Lyskilde: Glødelampe, 60W.

Funktion: Fungerer både som effektbelysning og grundbelysning.

Installationsdato: 1993.

Anbefalinger for nedtagning: Lyskilden er udfaset og produceres ikke længere. Installationen har et højt energiforbrug og vinklingen af armaturer kan give blændingsgener for borgere, der tager ophold på pladsen. Det er endvidere forvaltningens vurdering, at anlægget ikke bidrager med optimal belysning af pladsen.

Forvaltningens anbefaling: Det anbefales, at der findes en ny belysningsløsning på Sankt Hans Torv. Forvaltningen kan skifte eksisterende spots indenfor egen ramme. Dog vurderer forvaltningen, at et helt nyt lyskoncept vil sikre en bedre løsning for pladsen.

Politisk handlerum: Et helt nyt belysningskoncept for pladsen, som fx kan være en blanding af grundbelysning og effektbelysning kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. Et nyt belysningskoncept for pladsen er estimeret til at koste ca. 1,7-3 mio kr.

Ved Stranden (Agnete og havmanden)

Kort: Effektbelysningen består af undervandsprojektører, som der belyser kunstværket Agnete og Havmanden. Effektbelysningen er angivet på kortet som grønne prikker.

Billede af armatur:

Fotograf: Suste Bónnen (kunstneren)

Projektør - installeret under vand - Armaturnavn: AMT Projektør 12V/75 halogen (Agnete og Havmanden) (4 stk., Metalhalogen, 78W)

Funktion: Effektbelysning - belysning af kunstværk.

Installationsdato: 2003.

Begrundelse for nedtagning: Belysningen er installeret under vand, og er derfor svært tilgængelig. Hårdt miljø for belysning, som er svært at drifte og rengøre. Lyskilden er udfaset produceres ikke længere. Belysningen kan derfor ikke driftes, næste gang lyskilden går ud.

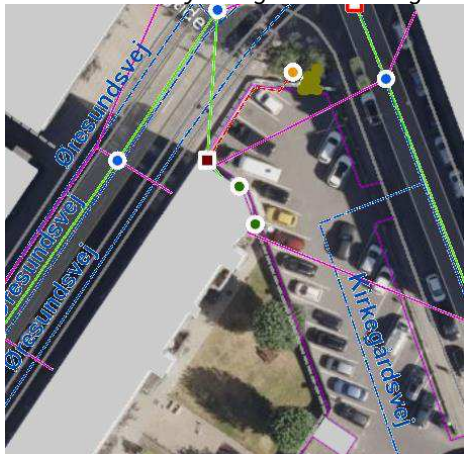
Forvaltningens anbefaling: Det anbefales, at der forsat er lys på Agnete og Havmanden for, at kunstværket bedre kan ses nede i vandet.

Politisk handlerum: Et nyt belysningskoncept eller på udskiftning til lignende løsning med nyere LED-teknologi samt på flere driftsmidler, da løsningen på grund af forholdene er vanskelig at drifte, kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. Renovering af eksisterende løsning er estimeret til 400.000-600.000 kr., hvor et nye belysningskoncept er estimeret til at koste ca. 1,5-2 mio. kr.

Øresundsvej/Kirkegårdsvej (på hjørnet)

Effektbelysningen består af to gobo-spots på en mast, som lyser op på en gavl. Der er også installeret fire linear-armaturer på husfacaden, som lyser med grønt lys op på gavl. Dette er med til at give facaden et kunstnerisk udtryk i de mørke timer.

Kort: Effektbelysningen er de to grønne prikker og den orange/gule prik.

Billede af armatur:

Gobo-spots på mast - lys på gavl - 2 stk. Lyskilde: Metalhalogen HCI-T.

Linear armaturer - Grønt lys på gavl - 4 stk. Lyskilde: LED.

Funktion: Effektbelysning af gavlen.

Installationsdato: 2011.

Begrundelse for nedtagning: Gobo-spots er med metalhalogen, som er en udfaset lyskilde. Det er derfor ikke muligt at drifte armaturet, når lyskilden går ud næste gang. Det forventes at lyskilden går ud indenfor en kortere periode.

Forvaltningens anbefalinger: Det anbefales derfor, at belysningen nedtages, da det belyser en privat facade.

Politisk handlerum: Et nyt belysningskoncept eller på udskiftning til lignende løsning med nyere LED-teknologi kan henvises til finansiering i forhandlingerne for Budget 2025. En tilsvarende løsning er estimeret til 200.000-400.000 kr., hvor et nyt belysningskoncept er estimeret til ca. 1,5-2 mio. kr.